

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.1.2017
COM(2017) 33 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία

1. Εισαγωγή

Η δέσμη προτάσεων για την κυκλική οικονομία, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 2 Δεκεμβρίου 2015, έχει δημιουργήσει σημαντική δυναμική για τη στήριξη της μετάβασης προς μια πιο κυκλική οικονομία στην ΕΕ. Στη δέσμη περιλαμβάνονται νομοθετικές προτάσεις για τα απόβλητα, με μακροπρόθεσμους στόχους για τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής και την ενίσχυση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης. Για να μην υπάρξει κενό στον κύκλο ζωής των προϊόντων, συμπεριλήφθηκε σχέδιο δράσης προς υποστήριξη της κυκλικής οικονομίας σε κάθε βήμα της αξιακής αλυσίδας: από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση, την επισκευή και την ανακατασκευή, τη διαχείριση αποβλήτων και τις δευτερογενείς πρώτες ύλες που επανεισάγονται στην οικονομία. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να συντάξει λεπτομερή κατάλογο ενεργειών στο πλαίσιο της τρέχουσας θητείας της.

Η μετάβαση προς μια περισσότερο κυκλική οικονομία συνεπάγεται μεγάλες ευκαιρίες για την Ευρώπη και τους πολίτες της. Ο εκσυγχρονισμός και η μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής οικονομίας αποτελούν σημαντικό μέρος των προσπαθειών μας, ώστε να υπάρξει μετάβαση προς περισσότερο βιώσιμες λύσεις. Υπάρχουν σοβαρά στοιχεία που δείχνουν ότι, χάρη στην κυκλική οικονομία, οι εταιρείες μπορούν να έχουν σημαντικά κέρδη και να γίνουν πιο ανταγωνιστικές. Θα υπάρξει εξοικονόμηση στον τομέα της ενέργειας και περιβαλλοντικά οφέλη. Θα δημιουργηθούν τοπικά θέσεις εργασίας και ευκαιρίες για κοινωνική ενσωμάτωση. Η κυκλική οικονομία συνδέεται στενά με βασικές προτεραιότητες της ΕΕ, όπως η ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας, οι επενδύσεις, η κοινωνική ατζέντα και η βιομηχανική καινοτομία.

Στα ευρύτερα οφέλη της κυκλικής οικονομίας συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των επιπέδων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Κατ' επέκταση, η κυκλική οικονομία έχει ισχυρές συνέργειες με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια και με την πρόσφατα εγκριθείσα δέσμη προτάσεων της Επιτροπής για «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους»¹. Επίσης, είναι νευραλγική η σημασία της για τη στήριξη των δεσμεύσεων της ΕΕ σχετικά με την αειφορία, όπως αυτές σκιαγραφούνται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον»² και, ειδικότερα, για την επίτευξη του στόχου 12 της αειφόρου ανάπτυξης για την υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή. Συνεπώς, η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία αποτελεί σαφή προτεραιότητα για την Επιτροπή.

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι η πλήρης ανασκόπηση των ενεργειών που έχουν ήδη αποδώσει καρπούς για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης της ΕΕ από την έγκρισή του, τον Δεκέμβριο του 2015, και η προσθήκη των σημαντικότερων παραδοτέων για το 2017. Σημαντικές ενέργειες έγιναν σε τομείς όπως η σπατάλη τροφίμων, ο οικολογικός σχεδιασμός, τα οργανικά λιπάσματα, οι εγγυήσεις για τα καταναλωτικά αγαθά και η καινοτομία και οι επενδύσεις. Οι αρχές της κυκλικής οικονομίας σταδιακά ενσωματώθηκαν στις βέλτιστες βιομηχανικές πρακτικές, τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις, τη χρήση των ταμείων στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή και, μέσω νέων πρωτοβουλιών, στους κλάδους των κατασκευών και της ύδρευσης.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ αναμφίβολα συνέβαλε στην ένταξη της έννοιας της «κυκλικής οικονομίας» στις πολιτικές της ΕΕ ως ένα πρώτο βήμα μιας μακρόπνοης προσέγγισης. Η Επιτροπή εμμένει πλήρως στη δέσμευσή της για υλοποίηση του σχεδίου δράσης της και

¹ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

² COM (2016) 739 final.

στη διασύνδεση των διαφόρων τομέων πολιτικής για τη στήριξη της κυκλικής οικονομίας. Η δέσμευση αυτή αντικατοπτρίζεται, επίσης, στον αυξανόμενο αριθμό χρηματοδοτικών ευκαιριών για συγκεκριμένα έργα.

Η εξασφάλιση επιτυχούς μετάβασης στην κυκλική οικονομία απαιτεί, ωστόσο, προσπάθειες σε πολλά μέτωπα και δεν αρκεί η ανάληψη δράσης από την Επιτροπή. Πολλοί συντελεστές από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα είναι πρωτοπόροι κι αυτό φαίνεται, για παράδειγμα, με την ανάπτυξη στρατηγικών για την κυκλική οικονομία σε όλο και περισσότερες χώρες και περιφέρειες της ΕΕ.

Στις ενέργειες στις οποίες προέβη η Επιτροπή μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία συγκαταλέγονται πολλές νομοθετικές προτάσεις, πρώτον με την οριοθέτηση σαφών ποσοτικών στόχων για την ανακύκλωση των αποβλήτων και τον καθορισμό φιλόδοξης, μακρόπνοης ατζέντας για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων και την ανακύκλωση. Επιπλέον, υπάρχουν προτάσεις για τις διαδικτυακές πωλήσεις αγαθών, ώστε να ενισχυθούν οι εγγυήσεις για τους καταναλωτές, για τα λιπάσματα και την ανάκτηση θρεπτικών ουσιών, και μια πρόταση για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στις ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές (εγκρίνεται μαζί με την παρούσα έκθεση). Είναι σημαντικό να συνεργαστούν οι συννομοθέτες προς την κατεύθυνση της θέσπισης αυτών των νομοθετικών προτάσεων άνευ καθυστέρησης, ώστε να υπάρξει γρήγορη μετάβαση στην κυκλική οικονομία στην πράξη.

Ειδικότερα, έχει κρίσιμη σημασία η ταχεία θέσπιση, εντός του τρέχοντος έτους, της δέσμης νομοθετικών μέτρων για να δοθεί ώθηση στις επενδύσεις σε περισσότερες και καλύτερες υποδομές ανακύκλωσης σε όλη την ΕΕ. Συνεπώς, η Επιτροπή καλεί και τα δύο θεσμικά όργανα να επιτύχουν συμφωνία έως το τέλος του 2017, σύμφωνα και με την κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ το 2017³, στην οποία συμφώνησαν να δοθεί προτεραιότητα στον χειρισμό αυτών των προτάσεων.

2. Σημαντικότερες επιτυχίες μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης

Σε συνέχεια των δεσμεύσεων που ανέλαβε στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, η Επιτροπή δρομολόγησε μια σειρά από σημαντικές πρωτοβουλίες το 2016 για να στηρίξει την κυκλική οικονομία. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες καλύπτουν όλη την αξιακή αλυσίδα, από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση, τη διαχείριση αποβλήτων και τη χρησιμοποίηση δευτερογενών πρώτων υλών. Παρουσιάζονται στη συνέχεια με βάση τη χρονολογική σειρά της ολοκλήρωσής τους.

Νομοθετική πρόταση για διαδικτυακές πωλήσεις αγαθών (Δεκέμβριος 2015)

Οι πρώτες ενέργειες της Επιτροπής μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης αφορούσαν τις νομικές εγγυήσεις για τα καταναλωτικά αγαθά. Στις 9 Δεκεμβρίου 2015 η Επιτροπή ενέκρινε νομοθετική πρόταση για τις πωλήσεις αγαθών μέσω διαδικτύου⁴. Η πρόταση αποβλέπει στην ενίσχυση των εγγυήσεων για τους καταναλωτές, ώστε να τους προστατεύσει από ελαττωματικά προϊόντα και να συμβάλει στη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της δυνατότητας επισκευής των προϊόντων. Σκοπός είναι να αποφεύγεται η απόρριψη των προϊόντων και να ενισχυθεί περισσότερο η κυκλική οικονομία.

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016C1224%2801%29&rid=2>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2015%3A635%3AFIN>

Με βάση την πρόταση, σε περίπτωση που ελαττωματικό προϊόν πωλείται μέσω διαδικτύου, κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ετών από την ημερομηνία της παράδοσης, ο πωλητής οφείλει να αποδείξει ότι δεν υφίστατο κανένα ελάττωμα κατά τη στιγμή της παράδοσής του. Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, την υποχρέωση αυτή έχει ο πωλητής τους πρώτους έξι μήνες. Η αλλαγή θα διευκολύνει τους καταναλωτές να ασκήσουν τα δικαιώματά τους και θα λειτουργήσει ως ένα κίνητρο για την παραγωγή προϊόντων καλύτερης ποιότητας και με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής.

Επιπλέον, η πρόταση προβλέπει διετή νόμιμη εγγύηση για τα μεταχειρισμένα αγαθά και εναρμονίζει πλήρως μια σειρά από μέσα παροχής εννόμου προστασίας στις περιπτώσεις που προκρίνεται η επισκευή.

Νομοθετική πρόταση για τα λιπάσματα (Μάρτιος 2016)

Στις 17 Μαρτίου 2016 η Επιτροπή πρότεινε κανονισμό⁵ για τη δημιουργία πραγματικής ενιαίας αγοράς για τα λιπάσματα που παράγονται από δευτερογενείς πρώτες ύλες (ιδίως από ανακτηθείσες θρεπτικές ουσίες), προκειμένου να μετατραπούν τα προβλήματα της διαχείρισης αποβλήτων σε πραγματικές οικονομικές ευκαιρίες.

Οι προτεινόμενοι κανόνες μπορούν να μειώσουν την εξάρτηση του κλάδου των λιπασμάτων από τις εισαγωγές κρίσιμων πρωτογενών πρώτων υλών, όπως είναι τα φωσφορικά άλατα, τα οποία μπορούν επίσης να ανακτηθούν από οικιακά οργανικά απόβλητα. Το σχέδιο κανονισμού προβλέπει κανόνες για την ελεύθερη κυκλοφορία όλων των προϊόντων λίπανσης με σήμανση CE σε όλη την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων και των οργανικών⁶.

Το σχέδιο κανονισμού εναρμονίζει τους κανόνες της ΕΕ για προϊόντα που προέρχονται από οργανικά απόβλητα και παρέχει κανόνες για την ανάκτηση θρεπτικών στοιχείων από δευτερογενείς πρώτες ύλες. Αν τα οργανικά απόβλητα πληρούν αυστηρούς κανόνες ανάκτησης, μπορούν να συγκαταλεχθούν στα προϊόντα λίπανσης με σήμανση CE τα οποία θα διαθέτουν απεριόριστη πρόσβαση στην ενιαία αγορά. Όσον αφορά τα λιπάσματα που δεν έχουν σήμανση CE, τα κράτη μέλη της ΕΕ θα είναι σε θέση να συνεχίσουν να εμπορεύονται τα εν λόγω προϊόντα στην εθνική τους αγορά σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες τους.

Πώς θα βοηθήσει η πρόταση για τα λιπάσματα τη δημιουργία θέσεων εργασίας και πώς θα δώσει ώθηση στην καινοτομία;

Όπως αναφέρεται στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει τη νομοθετική πρόταση⁷, περίπου 120 000 θέσεις εργασίας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν χάρη στην ανακύκλωση βιολογικών αποβλήτων και τη μετατροπή τους σε λιπάσματα οργανικής βάσης. Με τη διαμόρφωση ισότιμου πεδίου ανταγωνισμού για τον κλάδο των λιπασμάτων, οι ΜΜΕ και οι αγρότες που παράγουν οργανικά προϊόντα λίπανσης θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στην ενιαία αγορά και να εκμεταλλευτούν νέες ευκαιρίες.

Θα είναι σε θέση να προσφέρουν τα προϊόντα τους σε περισσότερες κατηγορίες πελατών και να ωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας αφού θα παρέχουν ένα προϊόν που φέρει την εγγύηση ποιότητας της αναγνωρισμένης σήμανσης «CE». Αυτό θα δώσει μεγαλύτερη ώθηση στην έρευνα, την καινοτομία και τις επενδύσεις στην κυκλική οικονομία, θα

⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-157-EN-F1-1.PDF>

⁶ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-157-EN-F1-1.PDF>

⁷ <https://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15949>

δημιουργήσει θέσεις εργασίας, όπως και προστιθέμενη αξία από δευτερογενείς πόρους που θα έχουν αντληθεί εγχώρια.

Ξεκίνημα για τις «συμφωνίες καινοτομίας» (Μάιος 2016)

Η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τις «Συμφωνίες καινοτομίας για κυκλική οικονομία»,⁸ για την οποία υπήρχε χρονικό περιθώριο συμμετοχής από 26 Μαΐου έως 15 Σεπτεμβρίου 2016. Πρόκειται για πρωτοβουλία που αποτελεί πιλοτική προσέγγιση και θα βοηθήσει όσους καινοτομούν στην αντιμετώπιση των κανονιστικών εμποδίων.

Χάρη στις συμφωνίες καινοτομίας, επιχειρηματίες που καινοτομούν, εθνικές/περιφερειακές/τοπικές αρχές και υπηρεσίες της Επιτροπής θα συνεργαστούν για να προσδιορίσουν ποια κανονιστικά εμπόδια αντιμετωπίζει η καινοτομία στη νομοθεσία της ΕΕ ή στα εκτελεστικά μέτρα των κρατών μελών⁹. Αν επιβεβαιωθεί η ύπαρξη κάποιου νομοθετικού φραγμού στην ΕΕ, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προβεί σε νέα αξιολόγηση, διαβούλευση και εκτίμηση επιπτώσεων του συγκεκριμένου κανονιστικού εμποδίου.

Υποβλήθηκαν 32 εκδηλώσεις ενδιαφέροντος από 14 διαφορετικά κράτη μέλη¹⁰. Στα θέματα που αναφέρθηκαν στις εκδηλώσεις ενδιαφέροντος συμπεριλαμβάνονται κανονιστικοί φραγμοί για την καινοτομία, όπως τους αντιλαμβάνονται οι ενδιαφερόμενοι, στους τομείς της ύδρευσης, των αποβλήτων και της ενέργειας. Θα υπογραφούν δύο συμφωνίες καινοτομίας το πρώτο τρίμηνο του 2017: η μία θα αφορά τα νομοθετικά εμπόδια, όπως τα αντιλαμβάνονται οι ενδιαφερόμενοι, ως προς την ηλεκτροκίνηση και την ανακύκλωση μπαταριών· η άλλη θα αφορά κανονιστικούς φραγμούς ως προς τη βιώσιμη επεξεργασία των λυμάτων με τη χρήση καινοτόμων αντιδραστήρων αναερόβιας μεμβράνης.

Οικολογικός σχεδιασμός (Νοέμβριος 2016)

Η δυνατότητα επισκευής ή ανακύκλωσης ενός προϊόντος όπως και η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των συστατικών του στοιχείων και των υλικών του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αρχικό σχεδιασμό του προϊόντος. Ύστερα από πολιτικές συζητήσεις για τον οικολογικό σχεδιασμό τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2016, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τη σημασία του έξυπνου σχεδιασμού των προϊόντων και αποφάσισε να εστιάσει τις προσπάθειές της στις ομάδες προϊόντων με το μεγαλύτερο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας και πόρων και να ενισχύσει περαιτέρω τα επιχειρήματά της για κανονιστικές ενέργειες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την έγκριση, στις 30 Νοεμβρίου 2016, του προγράμματος εργασιών για τον οικολογικό σχεδιασμό, ως μέρος της δέσμης πρωτοβουλιών «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους»¹¹. Το νέο πρόγραμμα εργασιών θα μας βοηθήσει να επιτύχουμε τους στόχους της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, αφού θα συντελέσει σε εξοικονόμηση ενέργειας συγκρίσιμη με την ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας της Σουηδίας έως το 2030, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας και θα δώσει ώθηση στην καινοτομία.

⁸ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm?pg=home>

⁹ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/research/innovation-deals/index.cfm?pg=home>

¹¹ COM(2016) 773 final.

Ο οικολογικός σχεδιασμός μπορεί επίσης να συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία μιας πιο κυκλικής οικονομίας. Ενώ τα μέτρα για τον οικολογικό σχεδιασμό έχουν μέχρι τώρα εστιαστεί κυρίως στην ενεργειακή απόδοση, στο συγκεκριμένο πρόγραμμα εργασιών, η Επιτροπή ανέλαβε να διερευνήσει συστηματικότερα τη δυνατότητα να καθοριστούν απαιτήσεις για τα προϊόντα που θα είναι σχετικές με την κυκλική οικονομία, όπως ανθεκτικότητα, επισκευασιμότητα, αναβαθμισιμότητα, ικανότητα αποσυναρμολόγησης, πληροφορίες και διευκόλυνση επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης. Αυτό θα γίνεται τόσο για νέες ομάδες προϊόντων όσο και για επανεξετάσεις μέτρων για συγκεκριμένα προϊόντα και θα αποφέρει οφέλη σε όλη την αξιακή αλυσίδα.

Στο πρόγραμμα εργασιών ξεχωρίζουν οι προτεραιότητες για τα προσεχή έτη όσον αφορά νέες ομάδες προϊόντων για διερεύνηση και επανεξετάσεις των υφιστάμενων κανονισμών για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή σήμανση. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει επίσης μια μελέτη ειδικά για προϊόντα ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων τηλεφώνων, ώστε να περιληφθούν ενδεχομένως στο πρόγραμμα εργασιών για τον οικολογικό σχεδιασμό.

Παράλληλα, η Επιτροπή έχει αναπτύξει υποχρεωτικές απαιτήσεις για τη σχεδίαση και τη σήμανση των προϊόντων, ώστε να καταστεί ευκολότερη και ασφαλέστερη η αποσυναρμολόγηση, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των ηλεκτρονικών οθονών (π.χ. επίπεδες οθόνες υπολογιστή, τηλεοράσεις και ηλεκτρονικές οθόνες που είναι ενσωματωμένες σε άλλα προϊόντα). Στο σχέδιο κανονισμού¹² περιλαμβάνονται απαιτήσεις που διευκολύνουν την ανακύκλωση, όπως η αποφυγή συγκόλλησης ή επικόλλησης ορισμένων στοιχείων (π.χ. τυπωμένων κυκλωμάτων, πυκνωτών, μπαταριών και εσωτερικών τροφοδοτικών ρεύματος), η σήμανση πλαστικών μερών και η παρουσία καδμίου ή υδράργυρου.

Επιπλέον, σύμφωνα με το σχέδιο κανονισμού ζητείται από τους κατασκευαστές να δίνουν πληροφορίες στις εταιρείες ανακύκλωσης σχετικά με το πού είναι τοποθετημένα τα πλαστικά μέρη που περιέχουν βρωμιωμένους επιβραδυντές καύσης. Με τις απαιτήσεις αυτές θα βελτιωθεί η ανακύκλωση των οθονών, γεγονός που θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων για την ανακύκλωση στο πλαίσιο της οδηγίας για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού¹³.

Αμέσως μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, η Επιτροπή ζήτησε επίσης από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να αναπτύξουν πρότυπα για την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και την ανακυκλωσιμότητα ορισμένων προϊόντων. Πολλά προϊόντα για τους καταναλωτές και τη βιομηχανία θα μπορούσαν να γίνουν πιο ανθεκτικά, να επαναχρησιμοποιηθούν και να ανακυκλωθούν αν υπήρχαν οι κατάλληλες μετρήσεις και τα πρότυπα.

Οι τρεις ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης δέχτηκαν το αίτημα της Επιτροπής και υπέβαλαν κοινό πρόγραμμα εργασιών. Συγκρότησαν επίσης κοινή ομάδα εργασίας που θα εκπονήσει περίπου 20 πρότυπα γενικού περιεχομένου. Αυτό θα καταστήσει ευκολότερη την απόφαση για το ποιες υποχρεωτικές απαιτήσεις πρέπει να εκπονηθούν για να αυξηθεί η απόδοση των προϊόντων σε σχέση με τους πόρους και να μειωθούν τα απόβλητα.

¹² Σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2009/125/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού για ηλεκτρονικές οθόνες.

¹³ Οδηγία 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).

Σπατάλη τροφίμων (όλο το 2016)

Η σπατάλη τροφίμων είναι βασικός τομέας της κυκλικής οικονομίας και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε πολλά επίπεδα κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας. Η Επιτροπή προχώρησε σε ορισμένες ενέργειες καταπολέμησης της σπατάλης τροφίμων και για να επιτύχει τον σχετικό στόχο περί αειφόρου ανάπτυξης. Δρομολόγησε μια πλατφόρμα για όσους εμπλέκονται στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, σημείωσε πρόοδο ως προς την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας της ΕΕ για τη μέτρηση της σπατάλης τροφίμων και ετοίμασε κατευθυντήριες γραμμές για τη διευκόλυνση της δωρεάς τροφίμων και τη χρήση πρώην τροφίμων ως ζωοτροφών.

Την 1η Αυγούστου 2016 η Επιτροπή δημιούργησε μια πλατφόρμα της ΕΕ για τις απώλειες τροφίμων και τη σπατάλη τροφίμων¹⁴. Η πλατφόρμα θα είναι το φόρουμ σε επίπεδο ΕΕ για την υποστήριξη όλων των συντελεστών σε ό,τι αφορά τον εντοπισμό των δεουσών ενεργειών και την ανάληψή τους για την επίτευξη των στόχων της δέσμευσης για την αειφόρο ανάπτυξη που αφορά τη μείωση κατά το ήμισυ της σπατάλης τροφίμων κατά κεφαλή έως το 2030¹⁵. Συγκεντρώνει 70 μέλη που εκπροσωπούν δημόσιες αρχές (κράτη μέλη, χώρες της ΕΖΕΣ, οργανισμούς της ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς) και όλους τους συντελεστές της αξιακής αλυσίδας τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων τραπεζών τροφίμων και άλλων ΜΚΟ. Η πλατφόρμα συνεδρίασε για πρώτη φορά στις 29 Νοεμβρίου 2016 και συζήτησε τα βασικά παραδοτέα του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων, μεταξύ άλλων και τα βασικά στοιχεία που πρέπει να εξεταστούν κατά την επεξεργασία μιας μεθοδολογίας για τη μέτρηση της σπατάλης τροφίμων σε όλη την ΕΕ. Η μεθοδολογία θα χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων, όπως αυτές πρέπει να συνταχθούν με βάση τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για αναθεώρηση της οδηγίας για τη σπατάλη τροφίμων.

Το 2016 η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με κράτη μέλη και τους εμπλεκόμενους, ετοίμασε ενωσιακές κατευθύνσεις για να διευκολύνει τις δωρεές τροφίμων. Οι κατευθύνσεις αυτές θα βοηθήσουν τις κανονιστικές αρχές των κρατών μελών να ερμηνεύουν με μεγαλύτερη συνέπεια τους κανόνες της ΕΕ που εφαρμόζονται στην ανακατανομή τροφίμων. Στόχος είναι η αντιμετώπιση νομικών και λειτουργικών φραγμών, τόσο για τους δωρητές όσο και για τους παραλήπτες, ώστε να υπάρχει ανακατανομή ασφαλούς πλεονάσματος τροφίμων στην ΕΕ. Τα κύρια στοιχεία των κατευθύνσεων συζητήθηκαν από τα μέλη της πλατφόρμας στις 29 Νοεμβρίου 2016· οι κατευθυντήριες γραμμές θα δημοσιευτούν το 2017.

Η Επιτροπή επεξεργάζεται επίσης κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση πρώην τροφίμων ως ζωοτροφών, με σκοπό να αναβαθμιστεί η αξία των θρεπτικών ουσιών πρώην τροφίμων με την ασφαλή χρήση τους στη διατροφή των ζώων. Έτσι θα μειωθεί η σπατάλη τροφίμων, θα αποφευχθεί η καύση ή η ταφή πρώην τροφίμων και, αντ' αυτού, θα υποκατασταθούν σιτηρά και ελαιούχοι σπόροι στη διατροφή των ζώων, ενώ ταυτόχρονα θα ελευθερωθεί γη για την παραγωγή τροφίμων και θα μειωθεί η εξάρτηση της ΕΕ από εισαγόμενες ζωοτροφές. Το σχέδιο κατευθύνσεων συζητήθηκε επίσης στη συνεδρίαση των μελών της πλατφόρμας. Θα οριστικοποιηθεί και θα δημοσιευτεί το 2017.

¹⁴ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform/index_en.htm.

¹⁵ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/index_en.htm.

Ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων (Ιανουάριος 2017)

Μαζί με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή εκδίδει ανακοίνωση για τις μεθόδους παραγωγής ενέργειας από απόβλητα και τον ρόλο τους στην κυκλική οικονομία¹⁶. Πρώτιστος στόχος της ανακοίνωσης είναι να εξασφαλιστεί ότι η ανάκτηση ενέργειας από τα απόβλητα στην ΕΕ υποστηρίζει τους στόχους του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία και συμβαδίζει πλήρως με την ιεράρχηση της ΕΕ για τα απόβλητα. Στην ανακοίνωση εξετάζεται επίσης πώς μπορεί να βελτιστοποιηθεί ο ρόλος των μεθόδων ενεργειακής αξιοποίησης των αποβλήτων, ώστε να σημειωθεί πρόοδος στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η στρατηγική για την ενεργειακή Ένωση και η συμφωνία του Παρισιού.

Πρόταση τροποποίησης της οδηγίας για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (Ιανουάριος 2017)

Μαζί με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή εγκρίνει πρόταση¹⁷ για στοχευμένη τροποποίηση της οδηγίας με την οποία περιορίζεται η χρήση επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (οδηγία RoHS). Το σχέδιο οδηγίας υποκαθιστά ορισμένες επικίνδυνες ουσίες στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό και, με τον τρόπο αυτόν, ενισχύει τη δυνατότητα ανακύκλωσης και οικονομικού οφέλους από τα απόβλητα του εν λόγω εξοπλισμού. Με το σχέδιο οδηγίας υλοποιείται η σημαντικότερη προτεραιότητα στην ιεράρχηση των αποβλήτων, δηλ. η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων.

Αν δοθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα παράτασης της χρήσης ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού θα μετατεθεί το τέλος ζωής και η τελική διάθεση αυτού του εξοπλισμού, οπότε θα αποφευχθεί η παραγωγή επιπλέον αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των επικίνδυνων. Εκτιμάται ότι το μέτρο θα εμποδίσει τη δημιουργία 3 000 τόνων και πλέον επικίνδυνων αποβλήτων ετησίως στην ΕΕ¹⁸. Η παράταση της διάρκειας ζωής ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού θα οδηγήσει επίσης σε πρόσθετη εξοικονόμηση ενέργειας και πρώτων υλών.

Η πρόταση τροποποίησης της οδηγίας RoHS:

- θα καταστήσει δυνατές τις συναλλαγές στη δευτερογενή αγορά (π.χ. μεταπώληση, αγορά μεταχειρισμένων συσκευών) για ορισμένα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού· και
- θα καταστήσει δυνατή την επισκευή με ανταλλακτικά για ορισμένα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που είχαν τοποθετηθεί στην αγορά πριν από τις 22 Ιουλίου 2019.

Πώς θα ωφεληθούν οι Ευρωπαίοι πολίτες και οι επιχειρήσεις από την πρόταση αυτή;

Η διευκόλυνση των συναλλαγών της δευτερογενούς αγοράς και η αύξηση της διαθεσιμότητας ανταλλακτικών για ορισμένα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού θα έχει θετικό οικονομικό αντίκτυπο, αφού θα δημιουργηθούν επιχειρηματικές ευκαιρίες για τον επισκευαστικό κλάδο και το εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών. Θα μειωθεί το κόστος και η διοικητική επιβάρυνση τόσο για τις επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων και για τις ΜΜΕ, όσο και για τις δημόσιες αρχές. Για παράδειγμα, τα ευρωπαϊκά νοσοκομεία θα εξοικονομήσουν περίπου 170 εκατ. EUR μετά το 2019, χάρη στη διατήρηση της

¹⁶ COM(2017) 34.

¹⁷ COM(2017) 38.

¹⁸ SWD(2017)22 και SWD(2017)23

δυνατότητας μεταπώλησης και αγοράς χρησιμοποιημένων ιατροτεχνολογικών προϊόντων (αν δεν υπήρχε η πρόταση, αυτό δεν θα ήταν δυνατό μετά τη μεταβατική περίοδο).

Για την προετοιμασία της επαναχρησιμοποίησης και της ορθής περιβαλλοντικά επεξεργασίας των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, η Επιτροπή ξεκίνησε, επίσης, διάλογο μεταξύ κατασκευαστών και εταιρειών ανακύκλωσης ηλεκτρονικών προϊόντων για να βελτιώσει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση και την επεξεργασία του νέου εξοπλισμού που διατίθεται στην αγορά.

Η πλατφόρμα για την υποστήριξη της κυκλικής οικονομίας (Ιανουάριος 2017)

Μαζί με την παρούσα έκθεση, δρομολογείται πλατφόρμα που συνενώνει τις προσπάθειες της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), των συμμετεχόντων στη χρηματοοικονομική αγορά και των επιχειρήσεων με σκοπό τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για την επιχειρηματική λογική της κυκλικής οικονομίας και για τη βελτίωση του ποσοστού των έργων κυκλικής οικονομίας που ελκύουν επενδυτές. Ενώ υπάρχουν ισχυρότατα επιχειρήματα για τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας, το μήνυμα δεν έχει περάσει σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων στην ΕΕ και στον χρηματοοικονομικό και τραπεζικό τομέα.

Η πλατφόρμα θα έχει τρεις άξονες:

- Ο άξονας για τον συντονισμό και την ευαισθητοποίηση θα αφορά την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ δυνητικών υπευθύνων υλοποίησης έργου και άλλων εμπλεκόμενων. Θα αναλύσει τα χαρακτηριστικά των έργων κυκλικής οικονομίας και τις ιδιαίτερες χρηματοδοτικές τους ανάγκες, θα παρέχει συμβουλές για τη βελτίωση της τραπεζικής ελκυστικότητάς τους, καθώς και θα συντονίζει δραστηριότητες που άπτονται της χρηματοδότησης της κυκλικής οικονομίας. Θα δημιουργηθεί ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων για τον σκοπό αυτό.
- Ο συμβουλευτικός άξονας θα χρησιμεύσει για την ανάπτυξη έργων κυκλικής οικονομίας και τη βελτίωση της τραπεζικής ελκυστικότητάς τους.
- Ο χρηματοδοτικός άξονας θα διερευνήσει κατά πόσο θα απαιτηθεί ένας ειδικός χρηματοδοτικός μηχανισμός για έργα κυκλικής οικονομίας.

3. Άλλες πρωτοβουλίες που δρομολογήθηκαν το 2016

Εκτός από τις βασικές πρωτοβουλίες που αναφέρθηκαν παραπάνω, ορισμένες άλλες σημαντικές ενέργειες της Επιτροπής, που απαριθμούνται στη συνέχεια, συνετέλεσαν στην ένταξη της έννοιας της κυκλικής οικονομίας στο πλήρη κύκλο ζωής των προϊόντων, με εργαλεία όπως οι βέλτιστες πρακτικές, οι δημόσιες συμβάσεις, η πληροφόρηση των καταναλωτών, οι κατευθυντήριες γραμμές, τα προγράμματα χρηματοδότησης και υποστήριξης. Τα εργαλεία αυτά είναι ουσιαστικά και εγγυώνται ότι η κυκλική οικονομία γίνεται σεβαστή από όλους τους σχετικούς συντελεστές της οικονομίας και, σταδιακά, μετατρέπεται σε συνήθη πρακτική.

Οδηγίες για την κυκλική οικονομία σε έγγραφα αναφοράς για τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (BREF) για διάφορους παραγωγικούς κλάδους

Η Επιτροπή έχει ενσωματώσει πτυχές της κυκλικής οικονομίας στα έγγραφα αναφοράς για τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές¹⁹ (BREF) τις οποίες πρέπει να ενστερνίζονται τα κράτη μέλη της ΕΕ όταν εκδίδουν άδειες για βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Με τον τρόπο

¹⁹ <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

αυτόν θα μειωθεί η παραγωγή αποβλήτων, θα προαχθεί η ανακύκλωση και θα μειωθεί η χρήση πόρων, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η βιωσιμότητα και η ανταγωνιστικότητα στους κλάδους που καλύπτονται από την οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές. Επιπροσθέτως, στα BREF εντοπίζονται νέες, «αναδυόμενες» τεχνικές που ενσωματώνουν πτυχές σχετικές με την κυκλική οικονομία και, κατ' αυτόν τον τρόπο, προωθούν την καινοτομία στις μεθόδους παραγωγής.

Για παράδειγμα, στις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές για τις βιομηχανίες μη σιδηρούχων μετάλλων περιλαμβάνονται:

- τεχνικές για τη βελτίωση της χρήσης δευτερογενών πρώτων υλών, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση της παραγωγής λυμάτων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων·
- τεχνικές για τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων μέσω, για παράδειγμα, εναλλακτικών χρήσεων για τα κατάλοιπα των διεργασιών.

Οικολογικές δημόσιες συμβάσεις

Το 2016 η Επιτροπή δημοσίευσε νέα κριτήρια για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις για τα κτίρια γραφείων, τους δρόμους και για τους υπολογιστές και τις οθόνες υπολογιστών²⁰. Τα κριτήρια αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις δημόσιες αρχές προαιρετικά και συμπεριλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικές με την κυκλική οικονομία. Για παράδειγμα, υπολογιστές και οθόνες πρέπει να έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο που να μπορούν να επισκευάζονται με κοινά διαθέσιμα εργαλεία και οι μπαταρίες τους να μπορούν εύκολα να αντικατασταθούν, οπότε και η δυνατότητα αναβάθμισής τους ανταμείβεται. Ενθαρρύνεται η χρήση ανακυκλωμένων υλικών για την κατασκευή δρόμων και κτιρίων. Δεδομένου ότι οι δημόσιες συμβάσεις συνιστούν μεγάλο κομμάτι της ευρωπαϊκής κατανάλωσης, η συμπερίληψη απαιτήσεων για την κυκλικότητα στις προμήθειες των δημόσιων αρχών θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μετάβαση προς μιας κυκλική οικονομία.

Επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές - Ενέργειες σχετικά με τους περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς

Στις 25 Μαΐου 2016 η Επιτροπή αναθεώρησε τις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές²¹, όπου συμπεριέλαβε ειδικά στοιχεία, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια και αξιοπιστία για τους οικολογικούς ισχυρισμούς. Στις κατευθυντήριες γραμμές εξετάζονται οι ψευδείς, ασαφείς, δυσνόητες ή αμφίσημες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων ισχυρισμών που έχουν σχέση με την κυκλική οικονομία. Με τη βοήθεια αυτών των κατευθύνσεων, θα μπορέσουν οι καταναλωτές να προστατευτούν από παραπλανητικές και αβάσιμες εμπορικές πληροφορίες²². Οι παραπλανητικοί ισχυρισμοί μπορούν να οδηγήσουν τους καταναλωτές σε απώλεια εμπιστοσύνης για τις ετικέτες και οι εταιρείες θα αποθαρρυνθούν και δεν θα προβαίνουν σε αληθείς και λογικούς ισχυρισμούς, οπότε θα ζημιωθεί η κυκλική οικονομία. Οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές ενσωματώνουν τις παρατηρήσεις μιας ομάδας πολλών διαφορετικών συντελεστών που εργάστηκε πάνω στους περιβαλλοντικούς ισχυρισμούς και αποτελείτο από εκπροσώπους

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

²¹ http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/files/ucp_guidance_en.pdf

²² http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/unfair-trade/environmental-claims/index_en.htm.

εθνικών αρχών, ευρωπαϊκές ενώσεις επιχειρήσεων, οργανώσεις καταναλωτών και περιβαλλοντικές ΜΚΟ²³.

Επιτάχυνση του ελέγχου εφαρμογής του αναθεωρημένου κανονισμού για τις μεταφορές αποβλήτων

Στις 28 Ιουλίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε εκτελεστική πράξη στην οποία καθορίζει προκαταρκτικό πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ τελωνειακών κωδικών και κωδικών για απόβλητα²⁴. Αυτό το νέο εργαλείο θα βοηθήσει τους τελωνειακούς υπαλλήλους να εντοπίσουν τα απόβλητα που διασχίζουν παράνομα τα σύνορα της ΕΕ, για παράδειγμα έχοντας σήμανση μεταχειρισμένων αγαθών. Θα ενισχύσει τον έλεγχο εφαρμογής του κανονισμού για τη μεταφορά αποβλήτων και θα συμβάλει στην αποφυγή διαρροών πολύτιμων πρώτων υλών εκτός ΕΕ.

Καλές πρακτικές στα συστήματα αποκομιδής αποβλήτων

Στη διάρκεια του 2016 η Επιτροπή εντόπισε και προώθησε καλές πρακτικές για τη χωριστή αποκομιδή αποβλήτων σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Επιτροπή επανεξέτασε τη πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή της χωριστής αποκομιδής στα κράτη μέλη της ΕΕ και, μεταξύ άλλων, αξιολόγησε το νομικό πλαίσιο και την υλοποίηση στην πράξη των συστημάτων χωριστής αποκομιδής. Βάσει της εν λόγω αξιολόγησης, η επανεξέταση οδήγησε σε μια σειρά συστάσεων για τα διάφορα επίπεδα της λήψης αποφάσεων²⁵. Οι συστάσεις συζητήθηκαν με τα εμπλεκόμενα μέρη και τα κράτη μέλη της ΕΕ σε συνέδριο που έγινε στις 29 Ιανουαρίου 2016²⁶. Επιπροσθέτως, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» υποστηρίζει αυτήν την κατεύθυνση των εργασιών και χρηματοδοτεί αρκετά συγκεκριμένα έργα στον τομέα αυτόν²⁷.

Επαναχρησιμοποίηση των υδάτων

Τον Ιούνιο του 2016 εκδόθηκαν κατευθυντήριες γραμμές στο πλαίσιο της Κοινής Στρατηγικής Εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα²⁸ με σκοπό την καλύτερη ενσωμάτωση της επαναχρησιμοποίησης του νερού στον σχεδιασμό και τη διαχείριση υδάτων²⁹. Δεδομένου ότι η λειψυδρία επιδεινώθηκε σε ορισμένες περιοχές της ΕΕ, η επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων μετά από επεξεργασία και υπό ασφαλείς και οικονομικά αποδοτικές συνθήκες αποτελεί ένα πολύτιμο αλλά αναξιοποίητο μέσο για την αύξηση της παροχής νερού και την άμβλυνση της πίεσης που δέχονται οι υδάτινοι

²³ http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/unfair-trade/unfair-practices/files/mdec_compliance_criteria_en.pdf

²⁴ [Εκτελεστικός κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/1245 της Επιτροπής](#), της 28ης Ιουλίου 2016, για την κατάρτιση προκαταρκτικού πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των κωδικών της συνδυασμένης ονοματολογίας που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου και των εγγραφών αποβλήτων που απαριθμούνται στα παραρτήματα III, IV και V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις μεταφορές αποβλήτων.

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/Separate%20collection_Final%20Report.pdf

²⁶ http://ec.europa.eu/environment/waste/eventspast/separate_waste.htm

²⁷ Στο πλαίσιο της προκήρυξης «Συμπράξεις για τις πρώτες ύλες» της κοινωνικής πρόκλησης 5 του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», η Επιτροπή χρηματοδοτεί ένα έργο με τίτλο «IMPACTPapeRec»: τόνωση της εφαρμογής συμμετοχικών στρατηγικών για τη χωριστή αποκομιδή χαρτιού για αποδοτική ανακύκλωση» σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές χωριστής αποκομιδής χαρτιού για αποδοτική ανακύκλωση. Ένα άλλο έργο (με προϋπολογισμό έως 1,5 εκατ. EUR) θα χρηματοδοτηθεί το 2017 με τίτλο «Καλές πρακτικές στα συστήματα αποκομιδής αποβλήτων».

²⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/objectives/implementation_en.htm

²⁹ http://ec.europa.eu/environment/water/pdf/Guidelines_on_water_reuse.pdf

πόροι³⁰. Η επαναχρησιμοποίηση των υδάτων στη γεωργία συμβάλλει επίσης στην ανακύκλωση θρεπτικών ουσιών μέσω της υποκατάστασης των στερεών λιπασμάτων.

Στις 7 Απριλίου 2016 η Επιτροπή δημοσίευσε αρχική εκτίμηση επιπτώσεων για την προσεχή πρωτοβουλία σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων στην άρδευση και την αναπλήρωση των υδροφορέων. Ανοιχτή, δημόσια διαβούλευση για τις επιλογές πολιτικής δρομολογήθηκε από την Επιτροπή στις 28 Οκτωβρίου 2016³¹.

Το 2016 η επαναχρησιμοποίηση των υδάτων αποτέλεσε ύψιστη προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για τα ύδατα και παρουσιάστηκε στο συνέδριο της ΕΣΚ στο Leeuwarden στις 10 Φεβρουαρίου 2016.

Κατασκευές και κατεδαφίσεις

Στις 9 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή πρότεινε ένα πρωτόκολλο εθελοντικής συμμετοχής της βιομηχανίας για τη διαχείριση αποβλήτων από τις κατασκευές και τις κατεδαφίσεις. Σκοπός του πρωτοκόλλου είναι η βελτίωση του προσδιορισμού, του διαχωρισμού στην πηγή και της αποκομιδής αποβλήτων, καθώς και της μεταφοράς, επεξεργασίας και διαχείρισης ποιότητας. Το πρωτόκολλο θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των ανακυκλωμένων υλικών και θα ενθαρρύνει τη χρήση τους στον κατασκευαστικό τομέα.

Βάσει του όγκου τους, τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων είναι το μεγαλύτερο μερίδιο αποβλήτων στην ΕΕ. Η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα 2008/98/ΕΚ καθορίζει ως στόχο ότι, έως το 2020, το 70 % των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων πρέπει να ανακυκλώνεται. Ωστόσο, δεν έχει πλήρως αξιοποιηθεί το δυναμικό επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης αυτής της μερίδας αποβλήτων. Ένα εμπόδιο είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης στην ποιότητα των ανακυκλώσιμων υλικών από τον τομέα κατασκευών και κατεδαφίσεων.

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» υποστηρίζει επίσης διάφορα καινοτομικά έργα στον τομέα αυτόν.

Βιομάζα και προϊόντα βιολογικής προέλευσης

Στις 30 Νοεμβρίου 2016 στην αναδιατυπωμένη οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές³² ως μέρος της δέσμης για «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους»³³, η Επιτροπή διατύπωσε κριτήρια αειφορίας για όλες τις χρήσεις ενέργειας από βιολογικές πηγές. Για να περισταλεί η πίεση στους περιορισμένους πόρους βιομάζας, η Επιτροπή πρότεινε να υποστηρίζεται με δημόσια κεφάλαια μόνο η αποδοτική μετατροπή βιομάζας σε ηλεκτρική ενέργεια³⁴. Αυτό θα διευκολύνει τις συνέργειες με την κυκλική οικονομία σε ό,τι αφορά τις χρήσεις βιομάζας και ιδίως του ξύλου, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλά προϊόντα καθώς και στην ενέργεια.

---

³⁰ <http://ec.europa.eu/environment/water/reuse.htm>

³¹ http://ec.europa.eu/environment/consultations/reused_water_en.htm.

³² http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_en_act_part1_v7_1.pdf

³³ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

³⁴ Εκτός αν υπάρχουν δεόντως αιτιολογημένοι λόγοι ασφάλειας του εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια.

Υποστήριξη της κυκλικής οικονομίας από τα κονδύλια για την πολιτική συνοχής και στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης

Στη διάρκεια του 2016 η Επιτροπή ανέπτυξε στοχευμένες δραστηριότητες προσέγγισης³⁵ για να βοηθηθούν τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες στην απορρόφηση των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής για την κυκλική οικονομία. Η κυκλική οικονομία ήταν ένα από τα θέματα των «Αστικών καινοτόμων δράσεων»³⁶ που δρομολογήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2016. Ήταν επίσης ένα από τα κύρια θέματα της ευρωπαϊκής εβδομάδας των περιφερειών και πόλεων και μια από τις κατηγορίες των βραβείων RegioStars που απονεμήθηκαν το 2016, στα οποία ξεχωρίζουν τα καλύτερα χρηματοδοτούμενα, περιφερειακά, αναπτυξιακά έργα της ΕΕ³⁷.

Πολλές περιφέρειες έθεσαν σχετικές με την κυκλική οικονομία προτεραιότητες στις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης, όπου κατευθύνουν τις επενδύσεις τους σε έρευνα και καινοτομία χάρη στην πολιτική συνοχής. Το 2016 άρχισαν να λειτουργούν νέες, έξυπνες, θεματικές πλατφόρμες που βοήθησαν τη συνεργασία μεταξύ περιφερειών σε όλο το μήκος της αξιακής αλυσίδας για θέματα όπως ο εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας, ο αγροδιατροφικός τομέας και η ενέργεια³⁸.

Πώς βοηθά με απτό τρόπο την κυκλική οικονομία η χρηματοδότηση από την ΕΕ;

Κονδύλια για την πολιτική συνοχής

Για δύο δεκαετίες, η πολιτική συνοχής της ΕΕ υποστήριξε την υλοποίηση πολιτικών που είναι συναφείς με την κυκλική οικονομία (π.χ. 6 δις EUR για τη διαχείριση αποβλήτων την περίοδο 2007-13). Για την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης (2014-2020), επιβάλλεται να ικανοποιηθούν ορισμένες προϋποθέσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι νέες επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων θα συμβαδίζουν με τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων που έχουν καταρτίσει τα κράτη μέλη προκειμένου να επιτύχουν τους δικούς τους ποσοτικούς στόχους για την ανακύκλωση. Η ενίσχυση από την ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 για την καινοτομία, τις ΜΜΕ, την οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την προστασία του περιβάλλοντος ανέρχεται σε 150 δις EUR και πολλοί από αυτούς τους τομείς συμβάλλουν στην επίτευξη της κυκλικής οικονομίας.

Για παράδειγμα, με τη βοήθεια των κονδυλίων της ΕΕ, η Σλοβενία επιτυγχάνει τους στόχους της για την ανακύκλωση και ο πληθυσμός της Λιουμπλιάνα έχει καλύτερη διαχείριση αποβλήτων, με προοπτικές αειφορίας. Αφότου η Σλοβενία προσχώρησε στην ΕΕ, η πρωτεύουσα προώθησε τη χωριστή αποκομιδή και ανακύκλωση και μείωσε το ποσό των αποβλήτων που καταλήγει σε υγειονομική ταφή κατά 59 %. Επένδυσε επίσης στους τομείς της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης. Η Λιουμπλιάνα παράγει σήμερα 41 % λιγότερα απόβλητα κατά κεφαλήν από ό,τι είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος και αποφάσισε να μην κατασκευάσει δύο νέους αποτεφρωτήρες όπως είχε αρχικά σχεδιάσει.

Ένα από τα βασικά στοιχεία του ολοκληρωμένου συστήματος αποβλήτων είναι το κέντρο περιφερειακής διαχείρισης αποβλήτων της Λιουμπλιάνα. Αυτό το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο ξεκίνησε, ως υποδομή, για 17 δήμους. Αργότερα ακολούθησαν 20 ακόμη

³⁵ Συμπεριλαμβάνονται πολλές εκδηλώσεις και μια δημοσίευση όπου παρουσιάζονται οι ευκαιρίες χρηματοδότησης και καλά παραδείγματα: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/factsheets/2016/cohesion-policy-support-for-the-circular-economy

³⁶ <http://www.uia-initiative.eu/>

³⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

³⁸ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

δήμοι, για τους οποίους απομακρύνθηκε η ανάγκη κατασκευής πρόσθετου εργοστασίου επεξεργασίας.

Το έργο του INTERREG «Circular Ocean»³⁹ ασχολείται με το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων στη Βόρεια Περιφέρεια και την Αρκτική. Προωθεί την πράσινη οικονομία με την εξεύρεση λύσεων για την επαναχρησιμοποίηση των πλαστικών αποβλήτων, όπως παλιά αλιευτικά δίχτυα και σχοινιά και για την ενίσχυση της οικολογικής καινοτομίας. Το έργο έχει λάβει βραβείο RegioStars το 2016 και δοκιμάζει διάφορες νέες χρήσεις των πλαστικών αποβλήτων όπως η ενίσχυση του τσιμέντου ή άλλων κατασκευαστικών υλικών. Πειραματίζεται επίσης με τη χρήση αλιευτικών δικτύων ως υλικού για την απομάκρυνση ρυπαντικών ουσιών από το νερό.

«ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

Το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020» χρηματοδοτεί καινοτομικά έργα για την υποστήριξη της μετάβασης στην κυκλική οικονομία. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» συμβάλλει με 8,8 εκατ. EUR στο έργο RESYNTEx⁴⁰ που θα αναπτύξει πρωτοποριακά επιχειρηματικά μοντέλα της κυκλικής οικονομίας για τις βιομηχανίες χημικών προϊόντων και υφαντουργίας. Στο πρόγραμμα αυτό συνεργάζονται 20 εταίροι από 10 διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων βιομηχανικών συνδέσμων, επιχειρήσεων, ΜΜΕ και ερευνητικών ιδρυμάτων. Το έργο έχει στόχο να καταδείξει πώς να αποφεύγεται η αποτέφρωση και η υγειονομική ταφή αποβλήτων από τη βιομηχανία υφαντουργίας μέσω ανακύκλωσης χημικών από μη φορέσιμα μείγματα σε ένα πιλοτικό εργοστάσιο ανακύκλωσης υφασμάτων χωρητικότητας 500 τόνων ετησίως. Η νέα τεχνολογία επαναμεταποίησης θα αυξήσει την απόδοση των πόρων μετατρέποντας τα υφασμάτινα απόβλητα σε χρησιμοποιήσιμη βιομηχανική πρώτη ύλη, ενώ θα εξασφαλίζει την αποδοχή της από την αγορά.

LIFE

Το πρόγραμμα LIFE ενισχύει έργα σχετικά με την κυκλική οικονομία από το 1992 χρηματοδοτώντας 670 έργα για τη μείωση, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων με 1 δις EUR και πλέον από κονδύλια της ΕΕ. Αυτό συνεχίζεται στο πλαίσιο του νέου προγράμματος LIFE για την περίοδο 2014-2020 με επενδύσεις 100 εκατ. EUR και πλέον σε 80 και πλέον έργα της κυκλικής οικονομίας στη διάρκεια των δύο πρώτων ετών του προγράμματος.

Έρευνα και καινοτομία: Βιομηχανία 2020 στην κυκλική οικονομία

Το πρόγραμμα εργασίας του «Ορίζοντα 2020» για την περίοδο 2016-17 επενδύει 650 εκατ. EUR στο θέμα «Βιομηχανία 2020 στην κυκλική οικονομία», με σκοπό να καταδειχθεί ότι είναι οικονομικά και περιβαλλοντικά εφικτή η προσέγγιση της κυκλικής οικονομίας και ταυτόχρονα να δοθεί ισχυρή ώθηση στην αναβιομηχάνιση της ΕΕ. Το 2016 δημοσιεύτηκαν πολλές προσκλήσεις υποβολής έργων, μεταξύ αυτών και μία που αφορούσε έργα μεγάλης κλίμακας για συστημικές, οικολογικά καινοτομικές προσεγγίσεις για την κυκλική οικονομία και για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Πρόσφατα πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν και βρίσκεται σε εξέλιξη η προετοιμασία για τις συμφωνίες επιχορήγησης των έργων που επιλέχθηκαν. Και άλλες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έγιναν το 2016 στο πλαίσιο

³⁹ <http://www.circularocean.eu/>

⁴⁰ <http://www.resyntex.eu/>

των συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για τα «Εργοστάσια του μέλλοντος», τις «Βιομηχανίες αιεφόρου παραγωγής» και τις «Βιομηχανίες βιολογικής βάσης», ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη των αναγκαίων βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής για την ενίσχυση της βιομηχανίας της ΕΕ σε ένα ευρύ φάσμα βιομηχανικών κλάδων.

Τεχνολογικές υπηρεσίες ώστε να επιταχυνθεί η υιοθέτηση προηγμένων μεθόδων για καθαρή παραγωγή από τις μεταποιητικές ΜΜΕ

Στις 8 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή δημοσίευσε, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», πρόσκληση υποβολής προτάσεων για πρόσβαση «μίας στάσης» για τις ΜΜΕ που επιζητούν πρόσβαση σε υπηρεσίες τεχνολογίας και/ή σε εξοπλισμό στον τομέα προηγμένων μεθόδων μεταποίησης για καθαρή παραγωγή⁴¹. Παρά τις καλές επιδόσεις της Ευρώπης στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και το εμπόριο, η υιοθέτηση προηγμένων μεθόδων μεταποίησης από τις ευρωπαϊκές εταιρείες παραμένει πρόκληση. Πολλές ΜΜΕ δεν έχουν τους πόρους ή τις ικανότητες να ενσωματώσουν καινοτομικές προηγμένες τεχνολογίες μεταποίησης που είναι συναφείς με την καθαρή παραγωγή.

Σκοπός της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων είναι να παρέχεται πρόσβαση μέσω της υπηρεσίας «μίας στάσης» σε κρίσιμη μάζα μεταποιητικών ΜΜΕ, για περίοδο τριών ετών, ώστε οι ΜΜΕ να ενσωματώσουν καινοτομικές, προηγμένες τεχνολογίες μεταποίησης στις μεθόδους παραγωγής και να λαμβάνουν αποφάσεις μετά λόγου γνώσεως για περαιτέρω επενδύσεις. Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων θα είναι ανοικτή έως τις 28 Μαρτίου 2017.

Πώς υποστηρίζει η Επιτροπή τις ΜΜΕ στη μετάβασή τους σε μια κυκλική οικονομία;

Η Επιτροπή ενισχύει τις ΜΜΕ κατά τη μετάβασή τους στην κυκλική οικονομία μέσω της συνεχιζόμενης υλοποίησης του πράσινου σχεδίου δράσης για τις ΜΜΕ⁴². Τα κονδύλια της ΕΕ έχουν επίσης ενισχύσει χιλιάδες ΜΜΕ τις τελευταίες δεκαετίες, αυξάνοντας την απόδοση των πόρων, την ενεργειακή απόδοση και την καινοτομία στη μεταποίηση και την παραγωγή. Αυτή η στήριξη των ΜΜΕ γίνεται διαρκώς από τα κονδύλια της πολιτικής για τη συνοχή την περίοδο 2014-2020. Τον Ιανουάριο του 2017 άρχισε να λειτουργεί ένα ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για την Απόδοση των Πόρων για τις ΜΜΕ. Το Κέντρο θα διαθέτει μηχανισμό αυτοαξιολόγησης και θα παρέχει ευκαιρίες δικτύωσης και υποστηρικτικές δραστηριότητες σε ΜΜΕ και τις βοηθητικές τους οργανώσεις. Ένα πιλοτικό έργο χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και υλοποιούμενο από την Επιτροπή θα παρέχει στην πράξη ανάπτυξη ικανοτήτων στις ΜΜΕ στον τομέα της κυκλικής οικονομίας και της οικολογικής καινοτομίας από τον Φεβρουάριο του 2017.

4. Οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες για το 2017

Το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2017 επιβεβαιώνει την πλήρη δέσμευση για εγγυημένη έγκαιρη υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία. Το 2017 η Επιτροπή θα προτείνει μια «Στρατηγική για τα πλαστικά», ώστε να βελτιώσει τα οικονομικά, την ποιότητα και τη γενικευμένη χρήση της ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης πλαστικών, για τη μείωση της διαφυγής πλαστικών στο περιβάλλον και την αποσύνδεση της παραγωγής πλαστικών προϊόντων από ορυκτά καύσιμα.

⁴¹ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/innosup-03-2017.html>.

⁴² http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/green-action-plan_en.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει επίσης λεπτομερή ανάλυση των νομικών, τεχνικών ή πρακτικών προβλημάτων που είναι κοινά στη νομοθεσία για τα χημικά, για τα προϊόντα και για τα απόβλητα, τα οποία μπορούν να παρακωλύουν τη μετάβαση των ανακυκλωμένων υλικών στην παραγωγική οικονομία. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα εξετάσει διάφορες επιλογές για τη βελτίωση της πληροφόρησης σχετικά με ουσίες στα προϊόντα και τα απόβλητα οι οποίες προκαλούν ανησυχία και διάφορες επιλογές για να διευκολύνει τη διαχείριση των ουσιών που προκαλούν ανησυχία και βρίσκονται στα ανακυκλωμένα υλικά. Ο στόχος δεν είναι μόνο η προώθηση μη τοξικών υλικών αλλά και η ενίσχυση της γενικευμένης χρήσης δευτερογενών πρώτων υλών.

Η Επιτροπή θα υποβάλει επίσης νομοθετική πρόταση για ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας, ώστε να προαχθεί η ασφαλής επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων, ενώ θα εξασφαλίζεται η υγεία και η περιβαλλοντική ασφάλεια από πρακτικές επαναχρησιμοποίησης των υδάτων και το ελεύθερο εμπόριο προϊόντων τροφίμων στην ΕΕ.

Το πλαίσιο που αξιολογεί την πρόοδο της κυκλικής οικονομίας στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα παρουσιαστεί επίσης το 2017.

Το 2017 η υλοποίηση του προγράμματος εργασίας για τον οικολογικό σχεδιασμό θα επικεντρωθεί περισσότερο στην κυκλική οικονομία και την απόδοση των πόρων πέραν της ενεργειακής απόδοσης.

Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει επίσης το πρώτο τρίμηνο του 2017 τον έλεγχο καταλληλότητας για την οικολογική ετικέτα της ΕΕ και το EMAS.

Το 2017 θα είναι κρίσιμο έτος για τον πολιτικό διάλογο με τα εμπλεκόμενα μέρη. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θα αναπτύξουν πλατφόρμα για τα εμπλεκόμενα στην κυκλική οικονομία μέρη, με την ευκαιρία διοργανικής διάσκεψης για την κυκλική οικονομία στις 9-10 Μαρτίου 2017 στις Βρυξέλλες.

5. Συμπεράσματα

Τα προσεχή έτη θα πρέπει να διατηρηθεί η δυναμική που δημιουργήθηκε με την έγκριση της δέσμης νομοθετικών προτάσεων για την κυκλική οικονομία και με τις ενέργειες που έγιναν σε όλα τα επίπεδα, ώστε να γίνει πραγματικότητα η κυκλική οικονομία με οφέλη για όλους τους Ευρωπαίους. Η συνεπής εφαρμογή του σχεδίου δράσης και η ταχεία έγκριση των νομοθετικών προτάσεων για τα απόβλητα και τα λιπάσματα θα βοηθήσει να αποσαφηνιστούν οι οδηγίες προς τους επενδυτές και να υποστηριχθεί η μετάβαση.